

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากความไม่มั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศเพื่อนบ้านของไทยทำให้เกิดการอพยพของแรงงานสู่ประเทศไทยอย่างน้อย 1.2 ล้านคน

ในประเทศไทย ประชากรเหล่านี้อาศัยอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ตามแนวชายแดน และเมืองใหญ่ ๆ ตั้งแต่ภาคเหนือไปจนถึงภาคใต้โดย ส่วนใหญ่พักพิงอยู่ในแหล่งอาศัยที่แออัด และขาดสุขลักษณะ จากการขาดข้อมูลข่าวสาร ข้อจำกัดทางภาษาและสถานะทางกฎหมาย เป็นปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ที่ทำให้ประชากรกลุ่มนี้ มีความเสี่ยงต่อการมีปัญหาด้านสุขภาพ (โรงพยาบาลเชียงใหม่, 2547: 1) โดยส่วนใหญ่จะป่วยด้วยโรคที่สามารถป้องกันได้ ไม่มีการวางแผนครอบครัว และการดูแลสุขภาพของแม่และเด็กอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การเข้าถึงบริการด้านการแพทย์ยังไม่ดี และโดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวขาดความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว สุขวิทยาส่วนบุคคล สุขภิบาล สิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ จึงมีแนวโน้มในการเกิดโรคและแพร่ระบาดของโรคได้รวดเร็ว เช่น มาลาเรีย วัณโรค เอชไอวี และไข้เลือดออก ฯลฯ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย 2547: 7-8)

การวางระบบมาตรการทางสาธารณสุขที่ชัดเจนขึ้น คือ การบังคับให้แรงงานต่างด้าว ทุกคนต้องซื้อบัตรประกันสุขภาพในราคาไม่ต่ำกว่าคนละ 500 บาท ต่อปี ในการจดทะเบียนปี 2541 และ เพิ่มขึ้นเป็น 1,000 บาท ในปี 2542 และเป็น 1,200 บาท ในปี 2544 ตามลำดับ ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการที่ในปี 2539 มีบางจังหวัดได้ดำเนินการให้แรงงานต่างด้าวซื้อบัตรประกันสุขภาพเพื่อนำมาเป็นกองทุนใช้สำหรับค่าใช้จ่ายในการให้บริการรักษาพยาบาลแรงงานต่างด้าว ซึ่งช่วยแก้ปัญหาได้ระดับหนึ่ง โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดความเจ็บป่วยแต่ไม่มีเงินค่ารักษาพยาบาล สำหรับปี 2544 นับเป็นครั้งแรกที่แรงงานต่างด้าวถูกบังคับให้เข้าสู่ระบบประกันสุขภาพ คือนอกจากต้องจ่ายค่าบัตรประกันสุขภาพแล้ว เมื่อไปรับบริการต้องจ่ายอีกครั้งละ 30 บาท (สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย 2546: 10-11) ซึ่งนายจ้างส่วนใหญ่จะเป็นผู้จัดทำบัตรประกันสุขภาพและเลือกโรงพยาบาลในการรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วยให้กับแรงงานต่างด้าวด้วย

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปได้รับการส่งเสริมทั้งทางด้านการลงทุนและการส่งออกของรัฐบาลและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันพัฒนาการผลิตและการปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ได้ตามตลาด และเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาดต่างประเทศ

พร้อมทั้งพยายามรักษาระดับมาตรฐานดังกล่าวเสมอและต่อเนื่องจนสามารถขยายตลาดส่งออกได้อย่างกว้างขวางและมีมูลค่าส่งออกเพิ่มสูงขึ้นทุกปี การผลิตส่วนใหญ่เป็นแบบครบวงจรและมุ่งการส่งออกเป็นหลัก โดยมีโรงงานตามชายฝั่งทะเลใกล้แหล่งวัตถุดิบ เช่น จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร และสงขลา โดยมูลค่าการส่งออกอาหารทะเลแปรรูปของไทย มีมูลค่าส่งออกมากที่สุดในหมวดสินค้าอาหาร คือ ประมาณ 40.65 ของมูลค่าส่งออกสินค้าอาหารทั้งหมด ซึ่งในปี 2544 มีการส่งออกมีมูลค่า 180,781 ล้านบาท (กองสนเทศเศรษฐกิจ, 2547 : ออนไลน์)

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่มีความเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะผู้ประกอบการส่งออกผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารทะเล ประเภท กุ้งสดและกุ้งแช่แข็ง ถือเป็นผู้ประกอบการหลักที่ทำรายได้ถึงปีละประมาณ 50,000 ล้านบาท (ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสมุทรสาคร, 2547: ออนไลน์) โดยใช้แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าวถึงร้อยละ 53.8 ของจำนวนผู้ประกอบการอาหารทะเลแช่เยือกแข็งจำนวน 65 ราย ซึ่งร้อยละ 97 เป็นแรงงานพม่า (สุฉิณี จ้อยจรัส, 2547: 29,31) จากการประมาณการณ์จำนวนแรงงานต่างด้าวที่มีอยู่จริงในจังหวัดสมุทรสาครน่าจะมากถึง 3-4 เท่า ของจำนวนที่จดทะเบียนทำงานชั่วคราว คือประมาณ 100,000-140,000 คน โดยที่ในปี 2544 มีแรงงานต่างด้าวมาขึ้นทะเบียนจำนวน 49,145 คน ในปี 2545 มีจำนวน 35,371 คน (สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย 2546 : 13) ในปี 2546 มีจำนวน 28,480 คน ส่วนในปี 2547 ที่ผ่านมา พบว่า มีจำนวนสูงขึ้นถึง 89,780 คน (เอกสารประกอบการประชุมของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร กับโรงพยาบาลร่วมการให้บริการแรงงานต่างด้าว 2548) ซึ่งน่าจะเกิดจากการดำเนินนโยบายของรัฐที่ต้องการให้แรงงานต่างด้าวที่หลบซ่อนอยู่ในประเทศไทยได้มาขึ้นทะเบียน สมุทรสาครถือเป็นจังหวัดที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานเป็นอันดับ 3 ของประเทศ รองจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดตาก (กรมการจัดหางาน สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว ฝ่ายนโยบายและแผน กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว 2546: 11) โดยแต่ละปีมีการขึ้นทะเบียนขอใบอนุญาตทำงานของกลุ่มแรงงานต่างด้าว ทำให้ทราบสถานการณ์ปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นจากการตรวจสุขภาพ พบว่า สาเหตุการตายที่สำคัญอันดับต้น ๆ คือ เกิดจากโรคมลาเรียมากกว่าครึ่งหนึ่ง รองลงมาได้แก่ โรคระบบทางเดินหายใจ วัณโรค ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคในกลุ่มแรงงานต่างด้าวเมื่อเข้าทำงานตามโรงงานจะมีผลต่อความสะอาดและปลอดภัยของอาหาร และอาจส่งผลกระทบต่อ การส่งออกอาหารทะเลแช่เยือกแข็งไปยังต่างประเทศ อย่างไรก็ตามปัญหาด้านสุขภาพอนามัยถือเป็นปัญหาที่หน่วยงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนประกันสุขภาพ ต้องคำนึงถึงเป็นประการสำคัญ เพื่อป้องกันควบคุมโรคติดต่อ และทำให้ผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าว มีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ปัญหาด้านสาธารณสุข

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบกิจการอาหารทะเลแช่เยือกแข็ง ในการเลือกบริการโรงพยาบาลสำหรับแรงงานต่างด้าว ในจังหวัดสมุทรสาคร ผลที่ได้จากการศึกษารั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่งานงานสาธารณสุขจังหวัด และโรงพยาบาลที่รับการตรวจรักษาแรงงานต่างด้าว ในการนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบกิจการอาหารทะเลแช่เยือกแข็ง ในการเลือกบริการโรงพยาบาลสำหรับแรงงานต่างด้าว ในจังหวัดสมุทรสาคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบกิจการอาหารทะเลแช่เยือกแข็ง ในการเลือกบริการโรงพยาบาลสำหรับแรงงานต่างด้าว ในจังหวัดสมุทรสาคร
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนและพัฒนาการบริหารจัดการรวมถึงกลยุทธ์ทางการตลาดของโรงพยาบาล ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้นในอนาคตต่อไป

นิยามศัพท์

ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบกิจการอาหารทะเลแช่เยือกแข็งในการเลือกบริการโรงพยาบาลสำหรับแรงงานต่างด้าว ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้าน ช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการ

แรงงานต่างด้าว หมายถึง คนต่างด้าวและครอบครัวที่เข้ามาอย่างผิดกฎหมายโดยอาศัยและทำงานในประเทศไทย ทั้งเป็นการชั่วคราว และถาวรทั้งที่มีใบอนุญาตและไม่มีใบอนุญาต ทั้งนี้ไม่รวมคนต่างชาติ ที่เข้ามารักษาโรคเป็นการเฉพาะ นักท่องเที่ยวและพวกชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวไทยภูเขา จีนฮ่อ ฯลฯ

ผู้ประกอบกิจการ หมายถึง เจ้าของ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกบริการโรงพยาบาลให้แรงงานต่างด้าว

อาหารทะเลแช่เยือกแข็ง หมายถึง การแปรรูปจากสภาพวัตถุดิบไปสู่ผลิตภัณฑ์อาหารทะเล และผ่านกระบวนการแช่แข็ง เพื่อรักษาคุณภาพของสินค้าให้อยู่ในสภาพคงรูปและเก็บรักษาไว้ได้นานขึ้น

โรงพยาบาล หมายถึง โรงพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ เพื่อรักษาพยาบาลให้กับ
แรงงานต่างด้าว ซึ่งในจังหวัดสมุทรสาครมี 4 โรงพยาบาล คือ โรงพยาบาลสมุทรสาคร
โรงพยาบาลศรีวิชัย 5 โรงพยาบาลกระทุ่มแบน และโรงพยาบาลบ้านแพ้ว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved